

29.02.2024

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (Hämeenlinnan
päätoimipaikka)
Vehmaa Maret
PL 1 (Wähäjärvenkatu 6, Hämeenlinna)
13035 AVI

**Helsingin kaupunginmuseon lausunto Pitäjänmäen Strömbergin
puiston patojen purkamisesta, Pitäjänmäentien padon muuttamisesta,
kalatien rakentamisesta ja vesialueen ruoppaamisesta**

HEL 2023-008560 T 11 01 01

Yleistä

Etelä-Suomen aluehallintoviraston Ympäristölupavastuualue on pyytänyt Helsingin kaupunginmuseolta lausuntoa Helsingin kaupungin hakemuksesta vesilain (587/2011) mukaisesta luvasta Pitäjänmäessä Strömbergin puistossa sijaitsevien Puropuistikon padon ja ABB:n sillan padon purkamiselle, Pitäjänmäentien padon muuttamiselle, kalatien rakentamiselle sekä vesialueen ruoppaamiselle. Vesilupahakemuksen lähtökohtana on ollut kalatien rakentaminen Strömbergin puiston vesiputouksen ohittamiseksi Mätäjoen meritaimenkannan sekä muiden vesieläinten liikkumisen mahdollistamiseksi. Suunnittelualueen pohjoisosassa, Pitäjänmäen yritysalueella on voimassa oleva asemakaava nro 10987, vuodelta 2002 ja eteläosassa Strömbergin puistossa asemakaava nro 10150 vuodelta 1994. Helsingin kaupunginmuseo lausuu asiasta arkeologisen kulttuuriperinnön kannalta.

Suunniteltavat vesirakennustyöt

Suunnittelualueen pohjoisosassa sijaitsevan Puropuistikon allas suunnitellaan ruopattavaksi ja sen pohjoispuolelle rakennettaisiin 40 metrin mittainen loiva kutualue ja 18 metrin koskiosuus. Virtausta parannettaisiin avaamalla ABB:n padon yläreunaan uusi alivirtaama-aukko. Strömbergintien kohdalla oleva pohjapato purettaisiin ja tilalle rakennettaisiin 19 metriä pitkä koskiosuus. Tien eteläpuolelle, puistoon kaivettaisiin jokiuoman itäpuolelle kalatie, joka mahdollistaisi kalojen nousun Strömbergin puiston putouksen aiheuttaman vaellusesteen ohi. Suunnitelmapiirrosten perusteella kalatien leveys olisi uoman luiskauksineen

29.02.2024

mukaan lukien noin 1,5–8 metriä ja syvyys 0,5–2,5 metriä. Suunnittelualueen eteläpuolelta purettaisiin vanha kevyenliikenteen silta ja rakennettaisiin etelämmäksi uusi kevyen liikenteen silta. Purettavan sillan kohdalta uoma levennettäisiin länsirannalta poistamalla maamassoja ja louhimalla kalliota. Pitäjänmäentien pohjoispuolella sijaitseva pohjapato madallettaisiin ja kohdalle rakennettaisiin 13 metrin koskiosuus.

Historiallinen tausta

Strömbergin puiston läpi virtaava Mätäjoen varrelle on vuosituhansien varrella syntynyt asuinpaikkoja sekä erilaisia työ- ja valmistuspaikkoja. Kivikautiset asuinpaikat ovat sijainneet joen pohjoisemmassa osassa Kaarelan ja Malminkartanon alueella, jolloin nyt käsiteltävä suunnittelualue oli vielä merenpinnan alapuolella. Suunnittelualue on aikoinaan kuulunut osin Talin ja osin Munkkiniemen kartanon maihin. Puiston alueella Mätäjoen varrella sijaitsevat mm. Munkkiniemen kartanon saha, mylly sekä panimo. Strömbergintie on vanha Helsingistä Espooseen kulkenut maantie. Tie oli aikoinaan osa suuren rantatien Helsinkiin haarautunutta tieosuutta.

Helsingin kaupunginmuseon kanta

Suunnittelualueella ei sijaitse ennestään tunnettuja muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Alueella ei ole tehty arkeologista inventointia. Merkittävän koskialueen hyötykäytön historia on todennäköisesti vanhempi ja laajempi kuin historiallisissa asiakirjoissa on esitetty. Helsingin kaupunginmuseo katsoo edellä mainittujen seikkojen perusteella, että suunnittelualueen jokiuomassa ja sen rannoilla tulee tehdä arkeologinen inventointi, niiltä osin missä se on mahdollista toteuttaa turvallisesti. Puiston alueelle, johon suunnitellaan kalatietä, tulee tehdä arkeologinen koekaivaus, jolla selvitetään koekuoppien ja koeojien avulla mahdollisten muinaisjäännösten tai muiden kulttuuriperintökohteiden olemassaoloa ja sijaintia. Inventoijan tulee olla pätevyydeltään koulutettu arkeologi ja inventoinnissa on noudatettava Museoviraston määrittelemiä laatuvaatimuksia. Helsingin kaupunginmuseo ehdottaa, että museon ja hankkeen suunnittelijoiden kesken neuvoteltaisiin hyvissä ajoin, ennen ruoppauksien ja muiden rakennustöiden aloittamista arkeologisten tutkimuksien toteuttamisesta.

Lisätiedot

John Lagerstedt, tutkija, puhelin: 310 28328
john.lagerstedt(a)hel.fi

Tiedoksi

Museovirasto

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö

Lausunto

3 (4)

29.02.2024

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060

Y-tunnus
0201256-6

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö

Lausunto

4 (4)

29.02.2024

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.